

Skriv adressat här

Upphävande av beslut 19KOT104 om kostnadsfördelning mellan markägare och ledningsägare

Förslag till beslut

Kultur- och tekniknämnden föreslås besluta:

Att upphäva beslut 19KOT104 om ”Kostnadsfördelning mellan markägare och ledningsägare”.

Att ge VA-verksamheten i uppdrag att successivt ansöka om ledningsrätt för VA-ledningar i kommunal mark, i den takt som är möjligt utifrån handläggningsresurser och kostnader.

Att fastställa att någon årlig ersättning från VA-verksamheten till kommunen för markanvändning inte ska utgå.

Att återbetala 2025 års avgift från kommunen till VA-kollektivet.

Ärendebeskrivning

Beslutet från 2020 innebär att VA-verksamheten betalar 320 000 kr per år (396842 kr 2025) till kommunen för att ledningar ligger i kommunal mark. Beloppet är indexreglerat och därmed högre idag, utan koppling till faktiska VA-kostnader.

Varför beslutet är felaktigt

- VA är avgiftsfinansierad – enligt Lagen om allmänna vattentjänster (30 §) får VA-kollektivet endast betala för nödvändiga VA-kostnader.
- Kommunens övriga verksamhet är skattefinansierad – beslutet innebär en otillåten överföring från VA-kollektivet (avgiftsbetalare) till skattekollektivet (skattebetalare).
- Strider mot självkostnadsprincipen (LAV 30 §, KL Kap 2. 6§) – avgifter får inte överskrida nödvändiga kostnader.
- Bryter mot ledningsrättslagen – kommunen ges ensidig rätt att kräva flytt av VA-ledningar på VA-kollektivets bekostnad.
- Bygger på orimliga kostnader – de poster som motiverar avgiften är kommunens egna förvaltningskostnader eller redan finansierade av VA.

Beredning

Handlingar från 19KOT104 och lagtexter har tagits fram av avdelningschef Markus Bailar

Ärendet

Kultur- och tekniknämnden beslutade 2020-02-27 (§29) om kostnadsfördelning mellan markägare (kommunen/skattekollektivet) och ledningsägare (VA-verksamheten/avgiftskollektivet). Beslutet innebär:

- Att VA-verksamheten årligen ska betala en KPI-indexerad ersättning på 320 000 kr till kommunen för att VA-ledningar ligger i kommunal mark.
- Att kommunen ensidigt kan kräva flytt av VA-ledningar.
- Att VA-verksamheten inte ska söka ledningsrätt för sina ledningar.

Beslutet har under senare år uppmärksammat som problematiskt ur både juridisk och ekonomisk synvinkel.

Bedömning

Efter genomgång av gällande lagstiftning görs följande bedömning:

- **Lagen om allmänna vattentjänster (LAV):** Avgiftskollektivet får endast belastas med kostnader som är direkt kopplade till VA-verksamheten. En årlig ersättning till kommunen för markanvändning saknar stöd i LAV.
- **Kommunallagen och självkostnadsprincipen:** Kommunala avgifter får inte överstiga kostnaderna för verksamheten. En ersättning till skattekollektivet innebär att VA-kollektivet belastas med kostnader som inte är nödvändiga för VA-verksamheten.
- **Indexerad årlig höjning:** Eftersom ersättningen räknas upp med KPI, utan koppling till faktiska kostnader för VA-verksamheten, förstärks avvikelserna från självkostnadsprincipen. Indexuppräknningen gör att ersättningen utvecklas över tid oberoende av kostnadsutvecklingen i VA-verksamheten.
- **Ledningsrättslagen:** Lagstiftningen ger VA-huvudmannen möjlighet att söka ledningsrätt för att säkerställa långsiktig rådhöghet över ledningar i mark. Att besluta att ledningsrätt inte ska sökas går emot lagens intentioner.
- **Rättssäkerhet och långsiktighet:** Att kommunen ensidigt kan kräva flytt av VA-ledningar utan ledningsrätt innebär osäkerhet för både verksamheten och abonnenterna.

Slutsats

VA-verksamheten är en **självständig, avgiftsfinansierad verksamhet**. Att belasta den med kostnader som hör till kommunens **skattefinansierade verksamhet** strider mot lagstiftningen. Beslutet bör därför upphävas och VA-verksamheten istället successivt söka **ledningsrätt för sina ledningar**.

Tekniska förvaltningen

Malin Rosén
Förvaltningschef

Markus Bailer
Handläggare

Bilagor

Juridisk motivering till upphävande av beslut 19KOT104
Granskning av kostnadsberäkning 19KOT104-5

Beslutet skickas till

Kultur- och Tekniknämnden
Tekniska förvaltningen